



GÖTEBORGS
UNIVERSITET



Valforsknings- programmet



Folkviljans förverkligare

SNS webinarium
28 januari 2022





Riksdagsundersökningarna 1969-2018

- En undersökningsserie inom Valforskningsprogrammet
- 11 studier av ledamöter
- Höga svarsfrekvenser
- 2018: 20 sidor; 49 frågor
- 2018: Längre fältperiod än vanligt
- Fältarbetet är finansierat av RJ
- Ladda ned boken:
www.gu.se/valforskningsprogrammet

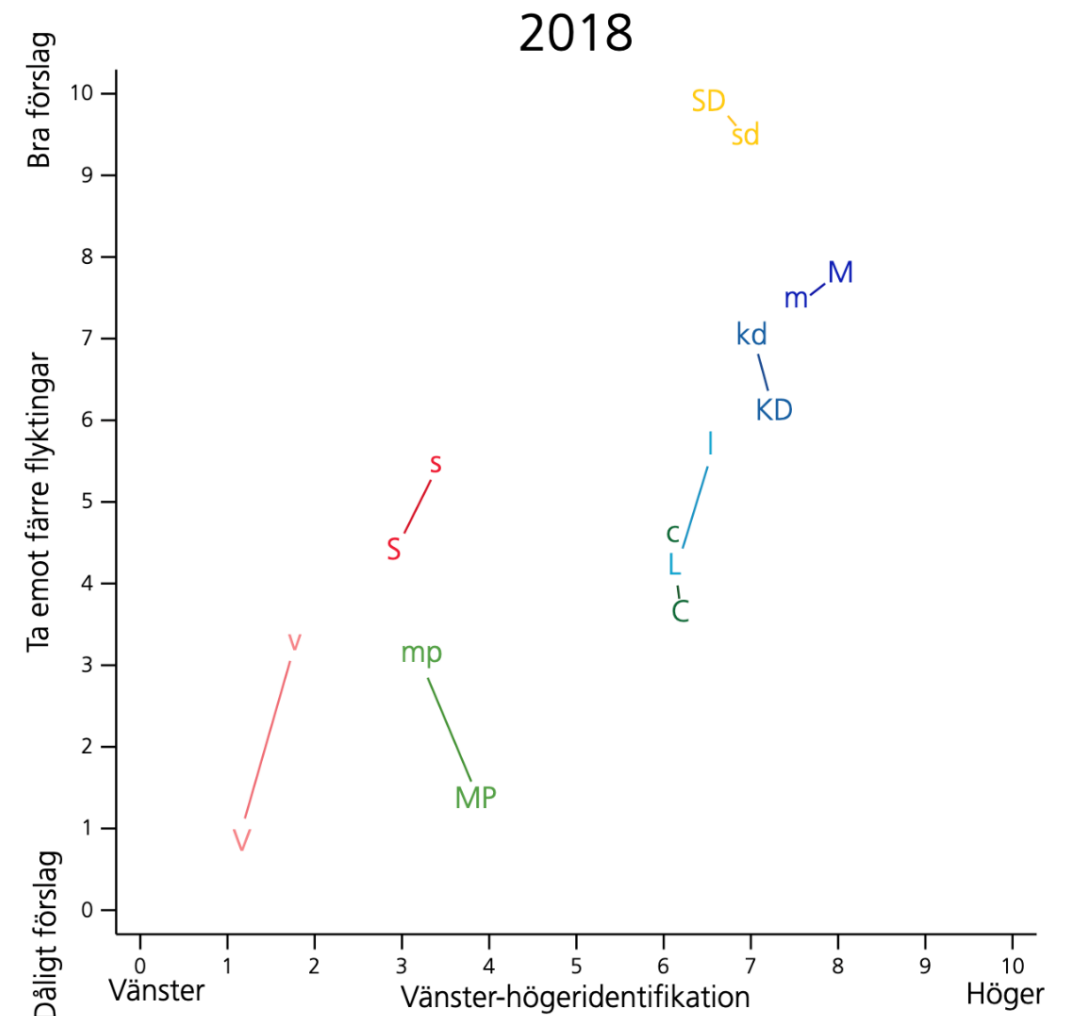
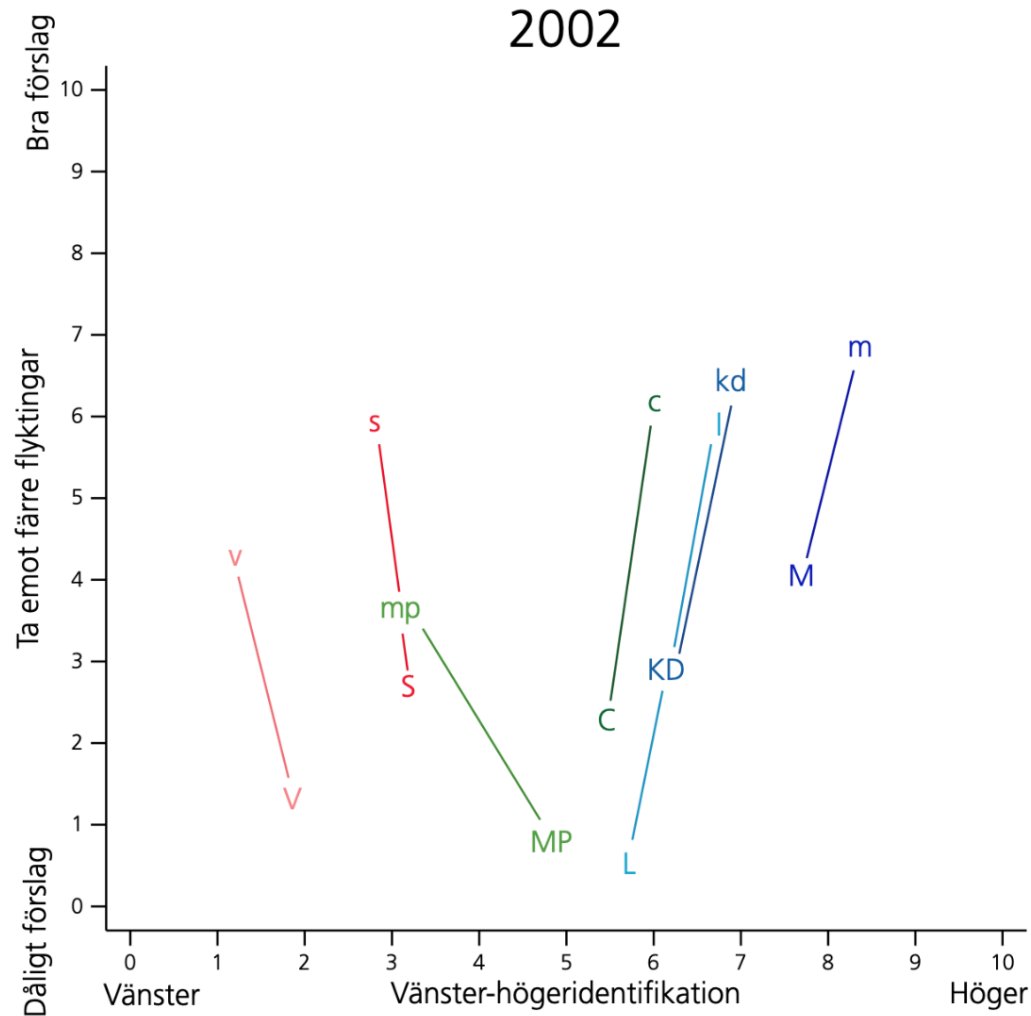


Folkviljans förverkligare

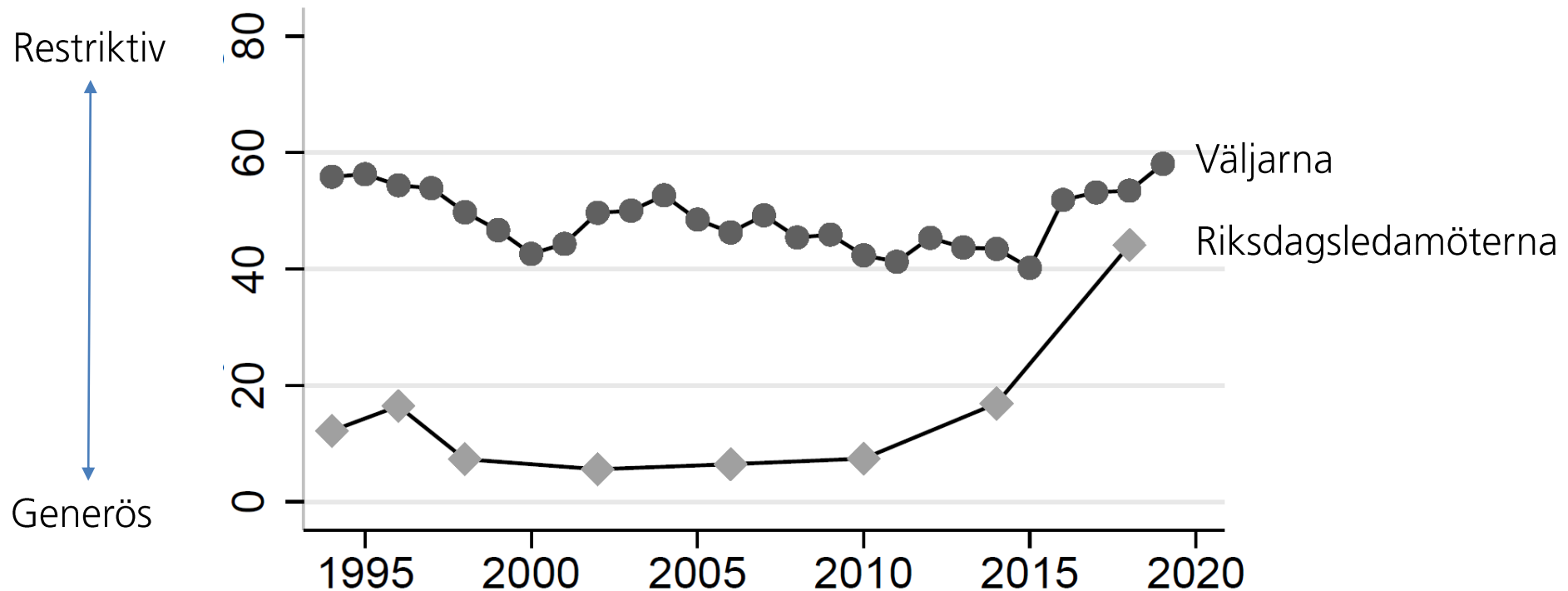
- | | | |
|--|--|-----|
| 1 Folkviljans förverkligare
Patrik Öhberg, Henrik Oscarsson & Jakob Ahlbom | 6 Riksdagsledamöternas kunskap om väljarnas åsikter
Mikael Persson & Anders Sundell | 105 |
| 2 Skakningar på nedre däck? Åsiktsskillnader mellan nyvalda och etablerade riksdagsledamöter 1985 – 2014
Patrik Öhberg & Peter Esaiasson | 7 Politisk kartellbildning som förklaring till Sverigedemokraternas framgång
Christian Johansson, Anders Kärnä & Jaakko Meriläinen | 117 |
| 3 Ökade skillnader mellan kvinnor och män som väljare och valda
Jakob Ahlbom, Maria Oskarson & Lena Wängnerud | 8 Konfliktstrukturen i riksdagen och regeringsbildningen 2018-2019
Johannes Lindvall & Jan Teorell | 135 |
| 4 Religiösa representanter i riksdagen
Magnus Hagevi | 9 Vänster-högerasymmetri i kulturella värderingsfrågor
Jakob Ahlbom | 149 |
| 5 Representativ demokrati – en dynamisk process
Sören Holmberg | 10 Lokalisering av offentlig service – ideologi och egenintresse
David Karlsson | 169 |
| | 11 Affektiv polarisering bland riksdagsledamöterna
Hanna Bäck & Andrej Kokkonen | 189 |

Åsiktsrepresentativitet i två konfliktdimensioner

Genomsnittliga positioner längs vänster-höger och en kulturell värderingsdimension för riksdagspartiernas väljare (gemener) och ledamöter (versaler) 2002 och 2018



Inställning till flyktingmottagning bland svenska väljare och bland riksdagens ledamöter 1994-2018 (andel som tycker förslaget om att ta emot färre flyktingar är bra)

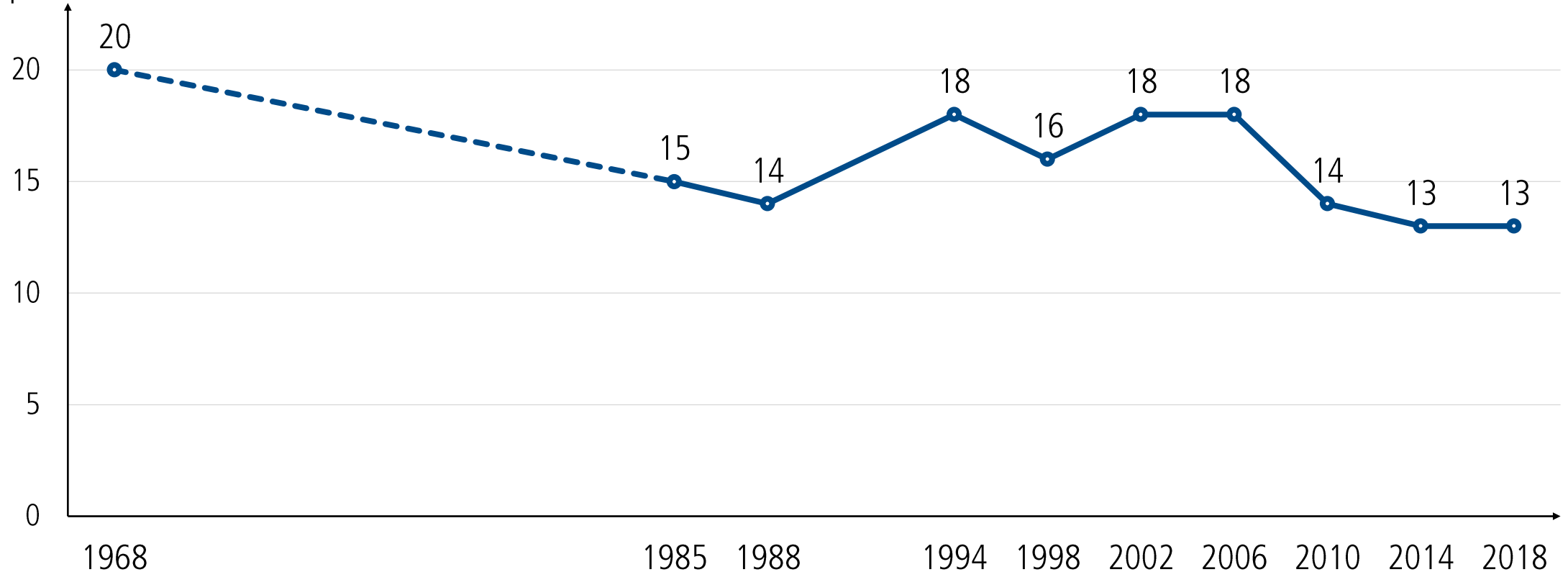


Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1986-2020 och Riksdagsundersökningarna 1994-2018.
Figuren är hämtad från Christian Johansson, Anders Kärnä och Jaakko Meriläinen (kapitel 7)



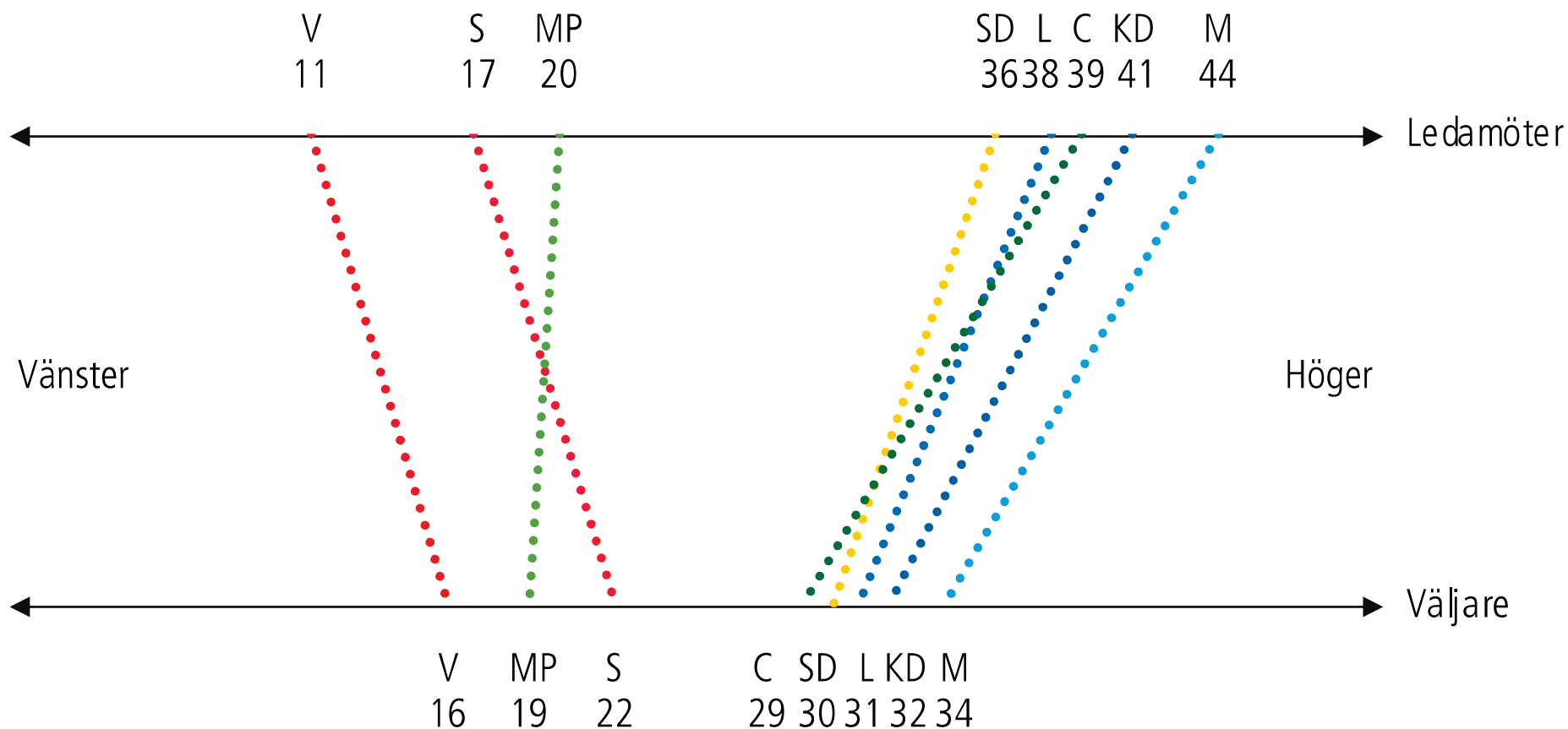
Åsiktsavvikelser i politiska sakfrågor mellan riksdagsledamöter och väljare 1968-2018

Genomsnittlig
procentenhetskillnad



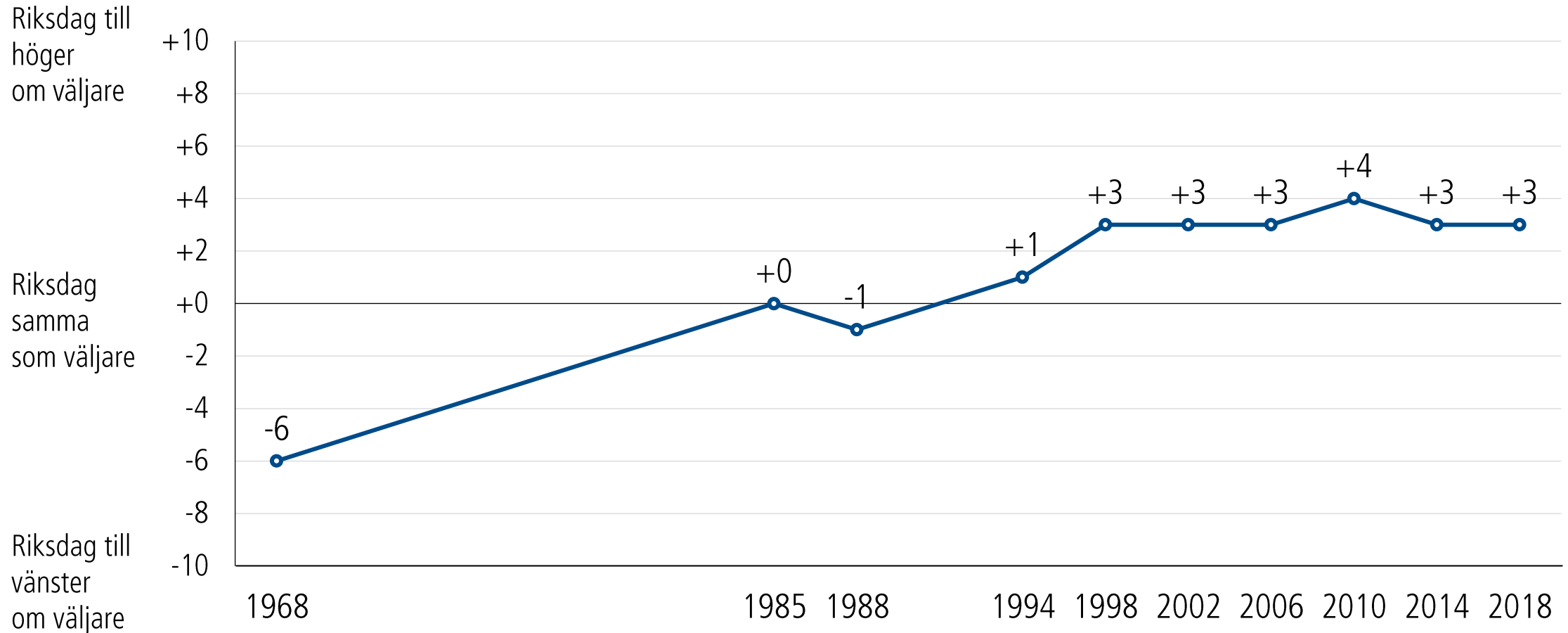


Ideologisk vänster-högeridentifikation bland riksdagsledamöter och väljare efter parti 2018 (medeltal)





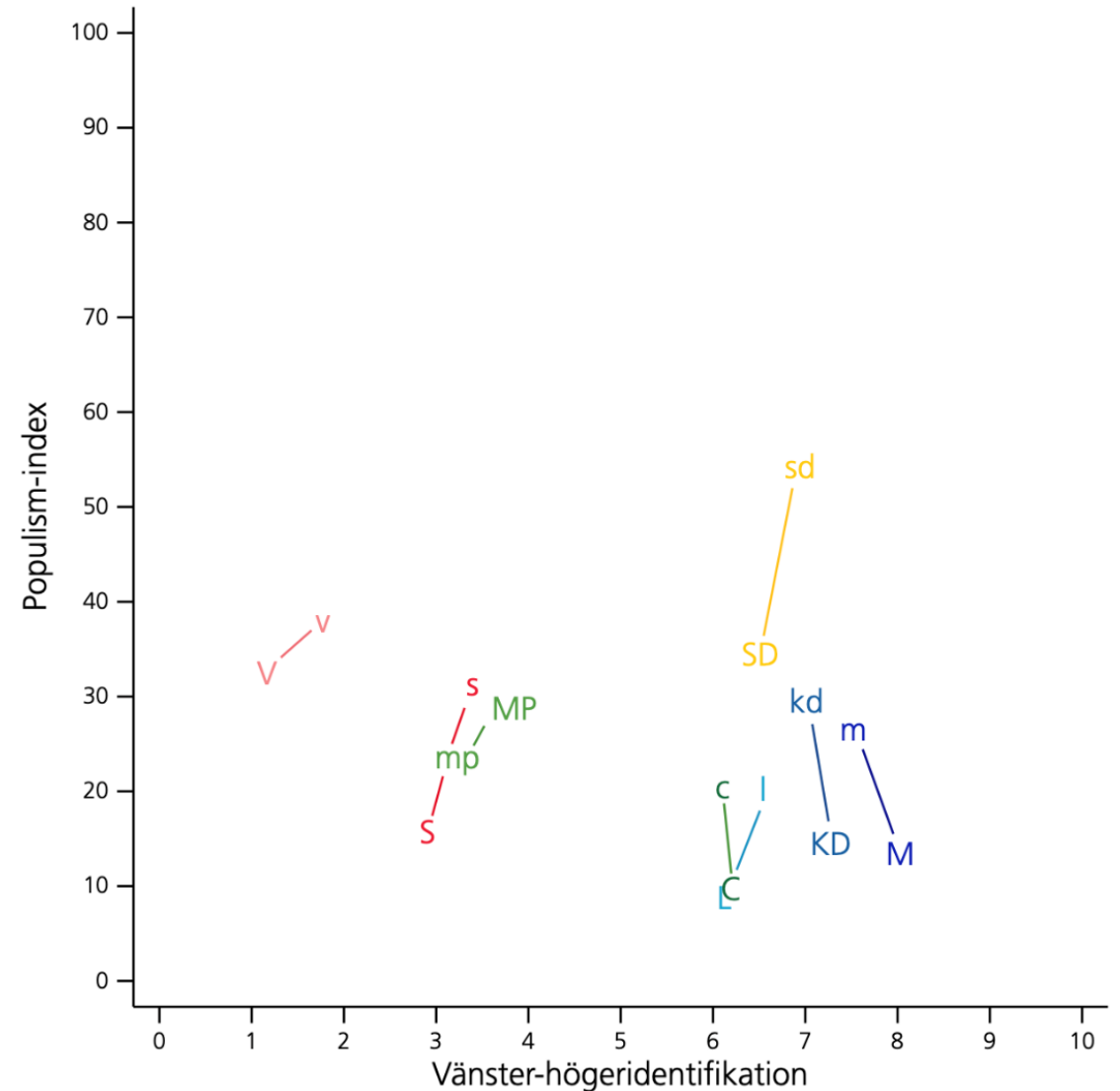
Ideologisk åsiktsöverensstämmelse i vänster-högerfrågor mellan riksdagsledamöter och väljare 1968-2018





Hur populistiska är Sveriges väljare och valda?

Genomsnittliga positioner längs vänster-höger
och en populistisk dimension för
riksdagspartiernas väljare (gemener) och
ledamöter (versaler) år 2018.





Gott betyg åt svensk representativ demokrati

- Det råder hyfsat bra åsiktsöverensstämmelse mellan väljare och valda, främst i vänster-högerrelaterade frågor
- Vi ser en förbättrad åsiktsöverensstämmelse över tid i frågor som rör den kulturella värderingsdimensionen.
- Den dynamiska representationen – samspelet mellan väljare och valda – har förbättrats över tid. Den har också ändrat karaktär: Politiker tenderar i allt större utsträckning följa opinionen än leda den.
- Riksdagens ledamöter står idag längre till höger än vad väljarna gör.
- Åsiktsspridningen bland såväl väljare som valda är större till höger än till vänster.

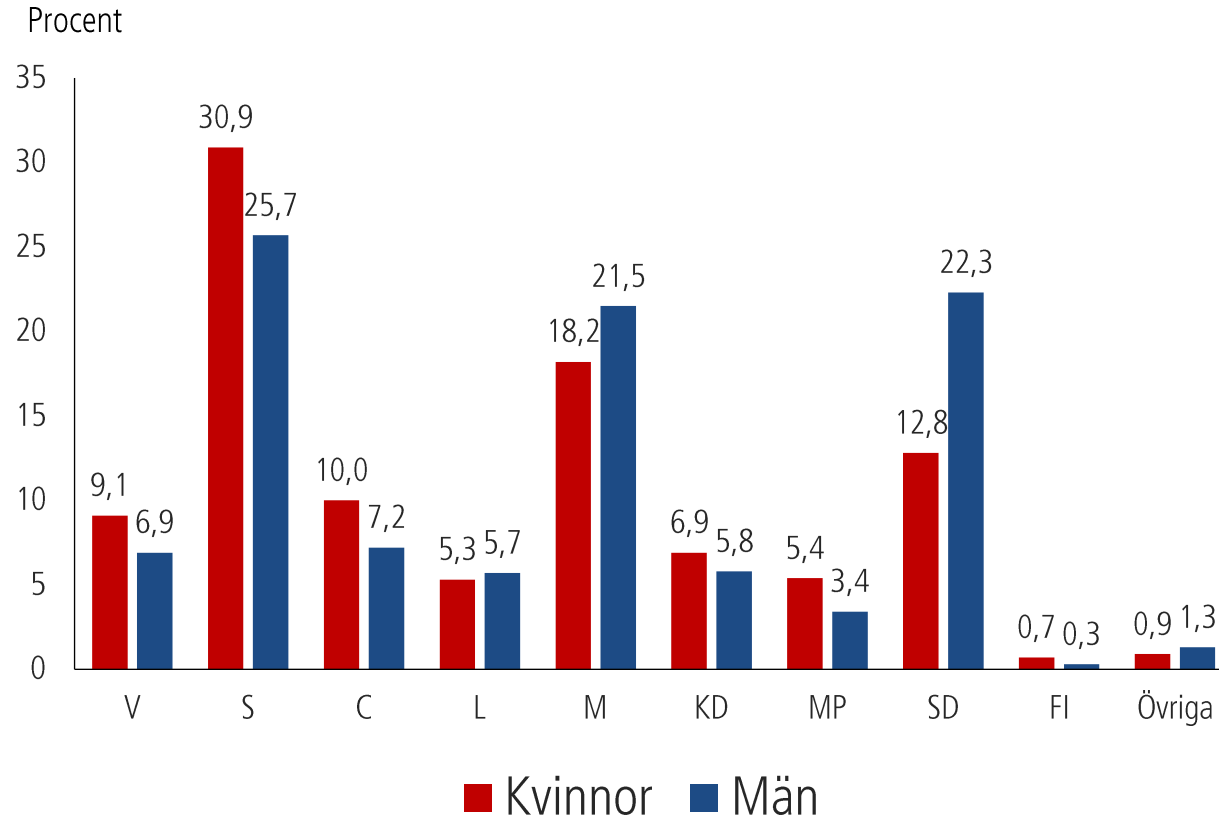


Maria Oskarson

En politisk skiljelinje mellan kvinnor och män?



Kvinnors och mäns partival i rd-valet 2018



Oskarson, Maria & Jakob Ahlbom (2021). Trender i könsskillnader bland svenska väljare.
Valforskningsprogrammets rapportserie 2021:1. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

- Numer mycket små könsskillnader avseende engagemang och deltagande i politiken
- Med minskade könsskillnader i politiskt engagemang återspeglas mäns och kvinnors olika livssituationer och intressen politiskt
- Kvinnliga väljare står sedan valet 1985 till vänster om manliga väljare
- Högervågen under de senaste decennierna är framförallt ett manligt fenomen
- Även partival visar numer tydliga skillnader mellan kvinnor och män
- Män röstade 2018 i högre utsträckning på SD och M, kvinnor i högre utsträckning på V, S, MP och C och KD och L små könsskillnader



År	% Kvinnor									
	Totalt	Röd-gröna			Allianspartierna				Höger- populistiska	
		V	S	MP	C	L	KD	M	NyD	SD
1985	32	16	35	-	32	39	-	22	-	-
1988	38	38	41	45	38	43	-	27	-	-
1991	34	31	41	-	39	33	31	26	12	-
1994	40	46	48	56	37	35	33	28	-	-
1998	43	42	50	50	56	35	41	30	-	-
2002	45	47	48	59	50	48	30	40	-	-
2006	47	64	50	53	38	50	46	43	-	-
2010	45	58	48	56	39	38	42	48	-	15
2014	44	57	46	48	41	26	38	52	-	22
2018	46	68	48	75	39	40	27	54	-	29

Källa: Riksdagens ledamotsförteckningar samt SCB för respektive år.

Kommentar: Resultaten visar andel kvinnor direkt efter respektive val med hänsyn tagen för ersättare för talman och statsråd. Siffrorna är avrundade till heltal. (-) partiet ej representerat i riksdagen.

- Skillnaden mellan partierna avseende könsrepresentativitet har successivt ökat sedan 1985
- Sedan 1994 har minst 40% av riksdagens ledamöter varit kvinnor
- V, S och MP har haft minst 40% kvinnor i sina riksdagsgrupper sedan 1994 och M sedan 2002
- C, L och KD visar stor variation i andel kvinnliga ledamöter
- SD har ökat från 15% till 29% andel kvinnor
- År 2018 har KD lägst andel kvinnor

- Tydliga könsskillnader i partival och ideologisk orientering
- Tydliga skillnader i könsrepresentation i riksdagsgrupperna
- Representeras könsskillnaderna i riksdagen?

Är det könsskillnader som inte representeras av partierna...

eller

... återfinns könsskillnaderna primärt mellan partierna?

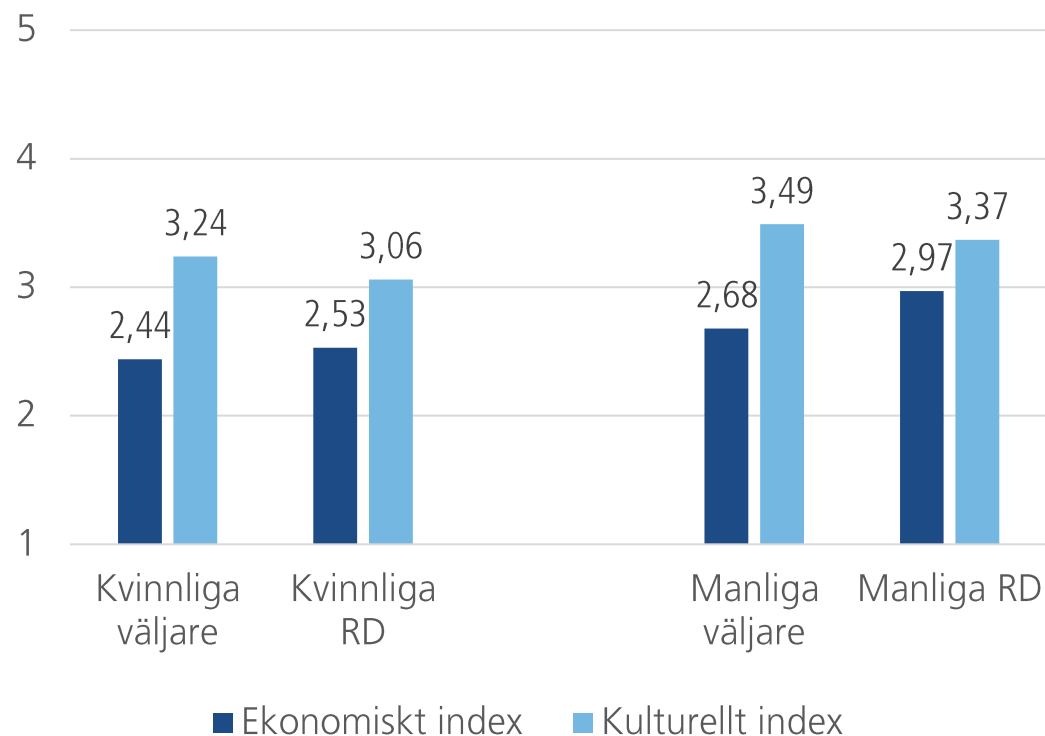
Könsskillnader i prioriteringar och sakfrågor

Ekonomi högre prioriterat bland män än bland kvinnor, såväl bland väljare som bland riksdagsledamöter

Socialpolitik / sjukvård högre prioriterat bland kvinnor än bland män, såväl bland väljare som bland riksdagsledamöter

Kvinnor står generellt mer till ekonomiskt vänster och kulturellt liberalt än män, såväl bland väljare som bland riksdagsledamöter

Medelvärden: 1 = vänster / kulturellt liberal





Åsiktsrepresentativitet

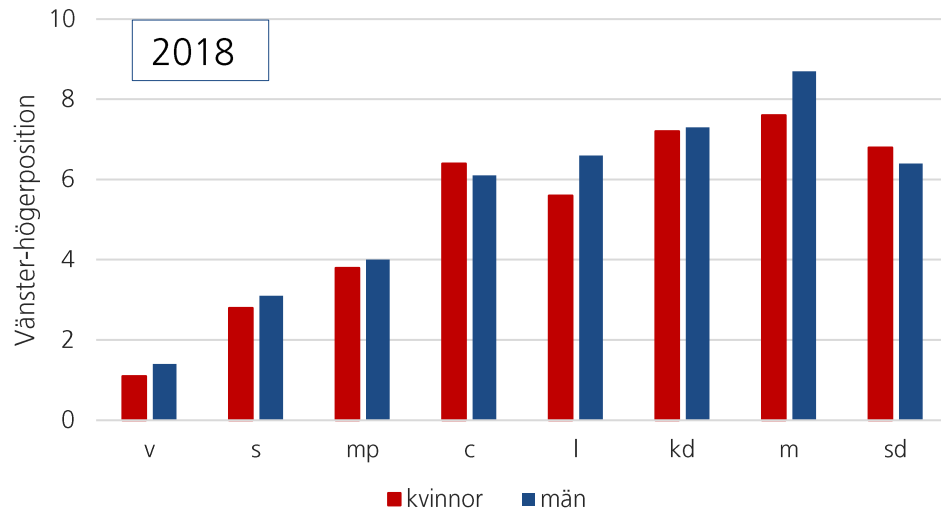
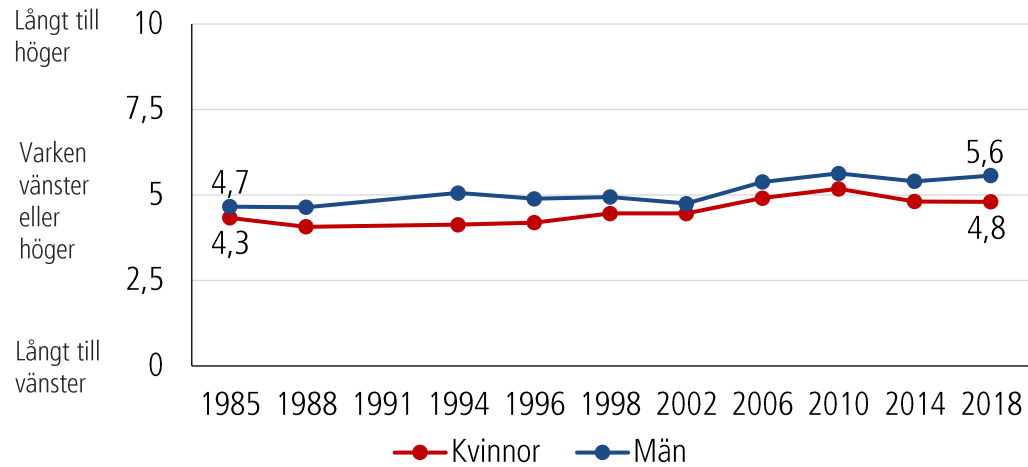
Åsiktsskillnaden mellan väljare och riksdagsledamöter minskar generellt, men fortfarande finns de största åsiktsskillnaderna mellan manliga väljare och kvinnliga ledamöter.

Kvinnor i riksdagen står i genomsnitt närmare de kvinnliga väljarna i åsikter än vad männen gör.

Men, då det är stora könsskillnader såväl i partival som i andelen kvinnor i riksdagsgrupperna är detta knappast förvånande.



Vänster-högeridentifikation bland kvinnor och män i riksdagen (medelvärden)



I riksdagen har män stått till höger om kvinnor sedan 1985

Det ideologiska avståndet mellan kvinnor och män är 2018 något större i riksdagen än bland väljarna

Det ideologiska avståndet mellan kvinnor och män i riksdagen är störst i Moderaterna och Liberalerna (kvinnor mer vänster)

I Centerpartiet och Sverigedemokraterna står de kvinnliga ledamöterna mer till höger än de manliga

Trots vissa könsskillnader är skillnaderna mellan partierna klart större än mellan kvinnor och män!

Kvarstår könsskillnaderna om vi kontrollerar för parti?

- Regressionsanalys på såväl enskilda sakfrågor som vårt index för ekonomisk dimension och kulturell dimension, med och utan parti med i modellen
- Bland väljarna kvarstår könsskillnaderna även vid kontroll för parti - kvinnor mer ekonomiskt vänster och kulturellt frihetliga även bland de enskilda partiernas väljare.
- **Det finns en könsdimension bland väljarna som inte helt fångas upp av partivalet.**
- I riksdagen däremot minskar könsskillnaden tydligare vid kontroll för parti - för den kulturella dimensionen försvinner könsskillnaden, men även efter kontroll för parti står kvinnliga ledamöter något till vänster om manliga på den ekonomiska dimensionen.
- Betydelsen av partitillhörighet är betydligt mer framträdande bland riksdagsledamöterna än bland väljarna.
- **Könsskillnaderna inom partierna är genomgående mindre än könsskillnaderna mellan partierna – könsdimensionen fångas (i stort sett) upp av partiernas riksdagsgrupper!**



En (i huvudsak) mobiliserad könsdimension

- ✓ Bland väljare finns en könsdimension som inte helt fångas upp av könsskillnader i partivalet – även bland de enskilda parternas väljare finns i många frågor en könsskillnad.
- ✓ Bland riksdagsledamöter finns däremot könsskillnaderna framförallt mellan partierna, även om kvinnliga ledamöter står något till vänster om manliga på vårt ekonomiska index även efter kontroll för parti.
- ✓ Skiljelinjen baserad på kön är i huvudsak mobiliserad av partierna.
- ✓ **Kön spelar roll såväl för partivalet som för representationen av kvinnor och män!**
- ✓ **Med minskade könsskillnader i politiskt engagemang, deltagande och representation återspeglas mäns och kvinnors olika livssituationer och intressen politiskt, även på riksdagsnivå!**



Anders Sundell

Riksdagsledamöternas kunskap om väljarnas åsikter





Sakfrågor med information om väljaropinion, riksdagsledamöternas åsikter samt vad ledamöterna tror att deras väljare anser

Minska den offentliga sektorn

Minska försvarsutgifterna

Minska inkomstskillnaderna i samhället

Ta emot färre flyktingar

Förbjuda tiggeri

Sänka skatterna

Sverige bör söka medlemskap i NATO

Öka det ekonomiska stödet till invandrarna så att de kan bevara sin egen kultur

Införa mycket hårdare fängelsestraff för brottslingar

Avskaffa skatteavdraget för hushållsnära tjänster

Höja skatten på bensin

Införa språktest för att kunna bli svensk medborgare

Not: Data kommer från Riksdagsundersökningen 2018 och Väljarundersökningen 2018.



Faktisk och upplevd åsiktsöverensstämmelse 2018.

	Faktisk åsiktsöverensstämmelse	Upplevd åsiktsöverensstämmelse
Vänsterpartiet	88	90
Socialdemokraterna	63	80
Miljöpartiet	86	90
Centerpartiet	64	89
Liberalerna	63	91
Kristdemokraterna	69	89
Moderaterna	73	94
Sverigedemokraterna	74	94
Totalt	70	88

Riksdagsledamöternas kännedom om de egna väljarnas åsikter

Parti	Procentandel korrekta uppskattningar	Svåraste fråga	Partiets väljare är:
Vänsterpartiet	84	Öka det ekonomiska stödet till invandrarna så att de kan bevara sin egen kultur (18% rätt)	Emot
Socialdemokraterna	76	Avskaffa skatteavdraget för hushållsnära tjänster (25% rätt)	Emot
Miljöpartiet	87	Öka ekonomiskt stöd till invandrarna så att de kan bevara sin egen kultur (27% rätt)	Emot
Centerpartiet	70	Minska den offentliga sektorn (12% rätt)	Emot
Liberalerna	71	Förbjuda tiggeri (19% rätt)	För
Kristdemokraterna	83	Minska den offentliga sektorn (6% rätt)	Emot
Moderaterna	93	Minska inkomstskillnaderna i samhället (20% rätt)	För
Sverigedemokraterna	86	Sverige bör söka medlemskap i Nato (14% rätt)	För



Folkviljans förverkligare

SNS webinarium
28 januari 2022



Mer om väljare och val?

På vår hemsida finns faktablad, rapporter och publikationer att hämta!

www.gu.se/valforskningsprogrammet/var-forskning

Valforskningsprogrammet

Kontakt: valforskning@pol.gu.se

Web: www.gu.se/valforskningsprogrammet

Twitter: @valforskning

Facebook: Valforskningsprogrammet



TACK!



GÖTEBORGS
UNIVERSITET